

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

6 октомври 1987 година*

По дело 197/85

с предмет преюдициално запитване отправено до Съда на основание член 177 от Договора за ЕИО от Cour du travail (Франция), Mons, в производството, висящо пред този съд дело между

Office national des pensions pour travailleurs salariés (ONPTS)

и

Domenica Stefanutti

относно тълкуването на членове 48 и 51 от Договора за ЕИО, на член 12 от Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 г. за прилагането на схеми за социално осигуряване на заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността (ОВ L 149, стр. 2) и на член 7, параграф 1, буква б) б) от Регламент (ЕИО) № 574/72 на Съвета от 21 март 1972 г. за определяне на реда за прилагане на Регламент (ЕИО) 1408/71 за прилагането на схеми за социално осигуряване на заети лица и техните семейства, които се движат в рамките на Общността (ОВ L 74, стр. 1),

СЪДЪТ (втори състав),

в състав: г-н Т. F. O' Higgins, председател на състава, г-н О. Due и К. Bahlmann, съдии,

генерален адвокат: г-н С. О. Lenz,

секретар: г-н D. Louterman, администратор,

като взе в предвид становищата, представени от:

- за ONPTS, от г-н R. Masyn и адв. J. Peltot,

- за г-жа Stefanutti, от г-н D. Rossini,

- за италианската република, от Р. G. Ferri, Avvocato dello Stato, в качеството на представител,

- за Комисията на Европейските общности, от г-н J. Griesmar, в качеството на представител,

като взе предвид доклада от съдебното заседание и устната фаза от 18 март 1987 г.,

след изслушване на становището на генералния адвокат, представено на съдебното заседание на 10 юни 1987 г.

* Език на производството: френски.

постанови настоящото

Решение

1. С Решение от 21 юни 1985 г., получено в Съда на 26 юни 1985 г., Cour du travail, Mons (Трудов съд, Mons), е отнесъл до Съда четири преюдициални въпроса по член 177 от Договора за ЕИО относно тълкуването на членове 48 и 51 от Договора за ЕИО, на член 12 от Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 г. за прилагането на схеми за социално осигуряване на заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността (ОВ L 149, стр. 2), и на член 7, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕИО) № 574/72 на Съвета от 21 март 1972 г. за определяне на реда за прилагане на Регламент (ЕИО) 1408/71 за прилагането на схеми за социално осигуряване на заети лица и техните семейства, които се движат в рамките на Общността (ОВ L 74, стр. 1), което да му позволи да класифицира италианска пенсия за инвалидност за целите на прилагането на белгийското законодателство за недопускане на ненатрупване на обезщетения.

2. Въпросите са били поставени в хода на производството между г-жа Stefanutti, италианска гражданка, живееща в Италия, която получава лично получава италианска пенсия за инвалидност, и Office national des pensions pour travailleurs salariés, белгийска осигурителна организация (по-нататък наричана „ONPTS”), която е отказала да ѝ предостави пенсия за преживял съпруг след смъртта на съпруга ѝ през м. февруари 1977 г., който е работил в Белгия почти 18 години и в Италия - почти 15 години.

3. Този отказ, който се основава на белгийското правило за недопускане на ненатрупване на обезщетения, което предвижда, че пенсия за преживял съпруг не се изплаща на лице, което получава белгийска или чуждестранна пенсия за инвалидност, е било ограничено до периода от 1 февруари 1977 г. до 1 април 1979 г., през който период обаче, на г-жа Stefanutti е била изплащана добавка за адаптация. От 1 април 1979 г., след като г-жа Stefanutti е навършила 60 години, на нея ѝ е била отпусната поисканата от нея пенсия за преживял съпруг, тъй като в Белгия при навършване на възрастта за пенсиониране на жени, която е определена на 60 години в тази държава-членка, се счита, че пенсията за инвалидност замества пенсия за старост и такава пенсия за старост може, по принцип, да се припокрива с пенсия за преживяло лице. Независимо от това ONPTS е приложила различно правило на белгийското законодателство за недопускане на ненатрупване на обезщетения, което позволява подобно ненатрупване само до равностойността на 110 % от размера на отпуснатата пенсия на преживял съпруг.

4. Вследствие на това г-жа Stefanutti е завела иск пред Tribunal du travail, Charleroi. Тя е твърдяла, че има право на белгийската пенсия на преживял съпруг, считано от февруари 1977 г., тъй като италианската ѝ пенсия за инвалидност не се трансформира в пенсия за старост, трябва да бъде разглеждана като спадаща към същия тип пенсии като пенсия за старост, така че първото правило за недопускане на ненатрупване, упоменато по-горе, не може да бъде приложено. Tribunal du travail е установил, че в това отношение искът е обоснован, но че (белгийската) пенсия за преживяло лице и (италианската) пенсия, приравнена на пенсия за старост, са с толкова различен характер, че в съответствие с член 12 от Регламент № 1408/71 те биха могли да се

припокриват до тавана, определен с второто правило за недопускане на ненатрупване, посочено по-горе.

5. Това решение е било обжалвано едновременно от ONPTS и от г-жа Stefanutti пред Cour du travail, Mons. ONPTS е заявил, че инвалидната пенсия не може да бъде разглеждана като пенсия за старост, докато г-жа Stefanutti не навърши 60 години, докато според г-жа Stefanutti по силата на член 7, параграф 1, буква б) от Регламент № 574/72, италианската ѝ пенсия би могла да бъде взета предвид при изчисляването, извършвано в съответствие с правото на Общността, единствено в съотношение към осигурителния период, завършен в Белгия от починалия ѝ съпруг за целите на ненатрупването на пенсия за преживяло лице и че тя има право на най-благоприятната пенсия за преживяло лице измежду тази, която произтича от националните правила за изчисляване, и тази, която произтича от изчисляване, извършено в съответствие с правото на Общността.

6. Това са обстоятелствата, при които Cour du travail, Mons, е отнесъл до Съда следните въпроси за преюдициално решение:

„1) Когато вдовица на работник мигрант придобие право на лична пенсия за инвалидност в една държава-членка, без да се прилагат регламентите на Общността, и иска обезщетение за преживяло лице в друга държава-членка на основание на заестостта на съпруга ѝ, отново без да бъдат прилагани регламентите, в съответствие ли е с членове 48 и 51 от Договора за ЕИО това, институцията на втората държава, която отпуска пенсия на преживял съпруг, да вземе предвид, при прилагане на правилата относно недопускане на ненатрупване на обезщетения, предвидени в собственото ѝ законодателство, пенсия за инвалидност, отпускната от първата държава, по същия начин, както тя взема предвид обезщетенията за инвалидност, отпускани по силата на н собственото ѝ законодателство?

2) Ако отговорът на първия въпрос е утвърдителен, как следва да бъде разглеждана пенсия за инвалидност, отпускната от друга държава-членка, която не се трансформира в пенсия за старост, ако законодателството на държава-членка разглежда по различен начин ненатрупването на пенсия за преживяло лице, отпускана от тази държава като обезщетение за инвалидност или като пенсия за старост? Следва ли евентуално да бъде направено разграничение според това дали лицето, което получава пенсия за инвалидност, е достигнало пенсионна възраст или получава пенсия за старост?

3) Следва ли тази пенсионна възраст да бъде възрастта, предвидена в законодателството, което включва разпоредбата относно ненатрупването на обезщетенията, или възрастта, предвидена в законодателството, регулиращо обезщетението, което не подлежи на трансформиране, чието ненатрупване с друго обезщетение се регулира?

4) Прилага ли се член 7, параграф 1, буква б) към ненатрупване на непряка пенсия (пенсия за преживяло лице) с пряка пенсия от друг вид (пенсия за инвалидност или за старост)?”

7. Направено е позоваване към доклада от изслушването с цел по-пълно отчитане на фактите, към съответните правни разпоредби и към писмените становища представени

пред Съда, които отгук нататък ще бъдат споменавани или коментирани само доколкото това е необходимо за аргументиране от страна на Съда.

По първия въпрос

8. Преди да бъде разгледан първият въпрос е необходимо да се посочи, че по отношение на въпросите, свързани със социалното осигуряване, членове 48 и 51 от Договора за ЕИО представляват основата и рамката на регламентите, приети за реализиране на тези разпоредби. Регламент № 1408/71 е един от тези регламенти.

9. С първия си въпрос, националната юрисдикция цели да установи по същество, дали в случая, когато вдовица на работник мигрант, която е придобила право на лична пенсия за инвалидност по силата на законодателство на една държава-членка, претендира в друга държава-членка за пенсия за преживяло лице, на която тя е придобила право единствено по силата на законодателството на тази държава-членка, Регламент № 1408/71 забранява прилагането на правилата за недопускане на ненатрупване на обезщетенията на втората държава, които правила също така се прилагат по отношение на чуждестранни обезщетения при ненатрупване с тези пенсии.

10. В това отношение следва да бъде посочено, че Съдът трайно е застъпвал тезата, че когато работник получава пенсия по силата само на националното законодателство, разпоредбите на Регламент № 1408/71 не забраняват това законодателство да се прилага в неговата цялост, включително националните правила срещу ненатрупването на обезщетения (Решение от 5 май 1983 г. по дело 238/81., Raad van Arbeid срещу van der Bunt-Craig, Recueil, стр. 1385). Това също така се прилага в случая с преживелите работника лица, които претендират за пенсия за преживяло лице.

11. Следва обаче да бъде отбелязано, че Съдът също така трайно е застъпвал тезата, че ако прилагането само на националното законодателство се окаже по-неблагоприятно за работника от правилата, предвидени в член 46 от Регламент № 1408/71, следва да се приложат правилата на този член (Решение от 2 юли 1981 г., по съединени дела 116, 117 и 119 - 121/80, Rijksdienst voor Werknemerspensioenen срещу Celestre и други, Recueil, стр. 1737).

12. По отношение на прилагането на разпоредбите на член 46 следва да бъде отбелязано, че от последното изречение на член 12, параграф 2 от Регламент 1408/71 следва, че разпоредбите на законодателството на държава-членка за намаляване, спиране или прекратяване на обезщетение в случай на ненатрупване с други социално-осигурителни обезщетения, не се прилагат, когато въпросното лице получава обезщетения от същия вид във връзка с инвалидност, старост или смърт. В тази връзка социално-осигурителните обезщетения следва да бъдат разглеждани, както Съдът трайно е подчертавал (виж, Решение от 5 юли 1983 г. по дело 171/82, Valentini срещу Association pour l'emploi dans l'industrie et le commerce, Recueil, стр. 2157), като спадащи към един и същи вид, когато тяхната цел и предмет, както и основата, на която те се изчисляват, и условията за отпускане, са идентични.

13. Достатъчно е да се посочи в това отношение, че това изискване във всеки случай не може да бъде спазено, когато обезщетенията са свързани с различни професии и следователно с различни осигурителни периоди; такъв е случаят, от една страна, с лична пенсия за инвалидност, която се основава на професията, която правоимащото

лице е осъществявал на територията на една държава-членка, и друга пенсия за преживяло лице на основата на трудов стаж на починалия съпруг на правоимащото лице в друга държава-членка. Тъй като последното изречение от член 12, параграф 2 от Регламент № 1408 не се прилага, следователно националните правила за недопускане на ненатрупване на обезщетения могат съгласно член 12, параграф 2, първото изречение да бъдат противопоставени на лице получаващо обезщетения по правилата, предвидени в член 46 от Регламент № 1408/71.

14. Следователно отговорът на първия въпрос следва да бъде, че когато вдовица на работник мигрант придобие право на пенсия за инвалидност в лично качество по законодателството на една държава-членка и претендира в друга държава-членка за пенсия за преживяло лице, на която тя е придобила право единствено по силата на тази държава-членка, Регламент № 1408/71 не забранява прилагането на правилата на втората държава-членка относно недопускане на ненатрупване на националните и чуждестранните обезщетения.

По втория и третия въпрос

15. Вторият и третият въпрос се отнасят единствено до въпроса за класифицирането за целите на правилата за недопускане на ненатрупване, прилагани от държава-членка, която предоставя пенсия за преживяло лице, на която лицето е придобило право единствено по силата на законодателството на тази държава-членка, на пенсия за инвалидност, изплащана от друга държава-членка.

16. Следва да бъде отбелязано, че такива въпроси за класифициране се регулират единствено от националното законодателство. Следователно националният съд или трибунал е този, който следва да определи същността и да даде тълкуване на разпоредбите на националното си законодателство относно ненатрупването на обезщетения.

17. Следователно отговорът на втория и третия въпрос следва да бъде, че класифицирането за целите на правилата за недопускане на ненатрупване, прилагани от държава-членка, която предоставя пенсия за преживяло лице, на която лицето е придобило право единствено по силата на тази държава, на пенсия за инвалидност, изплащана от друга държава-членка, не се регулира от правото на Общността.

По четвъртия въпрос

18. Както се вижда от мотивите на решението за препращане, националната юрисдикция, цели да установи по същество с четвъртия си въпрос, дали разпоредбите на член 7, параграф 1, буква б) от Регламент № 574/72 се прилагат към ненатрупването на пенсия за преживяло лице, на която лицето е придобило право по силата на една държава-членка с пенсия от различен вид (пенсия за инвалидност или за старост), на която лицето е придобило право единствено по силата на законодателството на друга държава-членка.

19. В тази връзка следва да бъде отбелязано, че както ненатрупването на обезщетения от различен вид може да попадне в обхвата на член 12, параграф 2 от Регламент № 1408/71, не може да бъде различно положението по отношение на член 7, параграф 1, буква б), който е бил приет да въведе в действие член 12 от Основния регламент.

Независимо от това, член 7, параграф 1, буква б) се отнася единствено до обезщетенията, изчислявани в съответствие с разпоредбите на член 46, параграф 2 от Регламент № 1408/71. Както беше посочено във връзка с първия въпрос, размерът на пенсията, на което лицето е придобило право единствено по силата на национално законодателство, следва да бъде определено съгласно това законодателство, без да е необходимо при това да бъдат вземани предвид осигурителни периоди, завършени по законодателството на други държави-членки.

20. Независимо от това, както беше посочено също така във връзка с първия въпрос, разпоредбите на член 46 от Регламент № 1408/71 следва да бъдат приложени, ако се установи, че прилагането само на националното законодателство е по-неблагоприятно за лицето, получаващо пенсия. В тази връзка следва да бъде посочено, че сравнението, което следва да бъде направено за целите на член 46, параграф 1, алинея 2 е между обезщетението, изчислено в съответствие единствено с националното законодателство, включително правилата за недопускане на ненатрупване, и обезщетението, изчислено в съответствие с правилата на Общността, предвидени в член 46, параграф 2, при съобразяване с правилото за недопускане на ненатрупване, предвидено в член 12 от Регламент № 1408/71, и с правилото, прието за въвеждане в действие на тази разпоредба, а именно - член 7 от Регламент № 574/72.

Ако второто изчисление се окаже по-благоприятно за лицето, това изчисление следва да бъде приложено, така че въпросното обезщетение ще бъде определено в съответствие с разпоредбите на член 46, параграф 2 от Регламент № 1408/71.

21. Следователно отговорът на четвъртия въпрос следва да бъде, че разпоредбите на член 7, параграф 1, буква б) от Регламент № 574/72 се прилагат към ненатрупване на пенсия, на която лицето е придобило право по силата на законодателството на една държава-членка, с пенсия от различен вид (пенсия за инвалидност или за старост), правото на която е било придобито единствено по силата на законодателството на друга държава-членка, ако прилагането на националното законодателство се окаже по-неблагоприятно за лицето, което получава пенсията.

По съдебните разноски

22. Разноските, направени от Италианската република и от Комисията на Европейските общности, които представиха становища пред Съда, не подлежат на възстановяване. С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения,

Съдът (втори състав),

като се произнася по въпросите, повдигнати пред него от страна на Cour du travail, Mons, с Решение от 21 юни 1985 г., реши:

1) Когато вдовица на работник мигрант придобие право на лична пенсия за инвалидност по законодателството на една държава-членка и претендира в друга държава-членка за пенсия за преживяло лице, на която тя е придобила право

единствено по силата на тази държава-членка, Регламент № 1408/71 не забранява прилагането на правилата на втората държава-членка относно недопускане на ненатрупване на националните и чуждестранните обезщетения.

2) Класифицирането за целите на правилата за недопускане на ненатрупване, прилагани от държава-членка, която предоставя пенсия за преживяло лице, на която лицето е придобило право единствено по силата на тази държава, на пенсия за инвалидност, изплащана от друга държава-членка, не се регулира от правото на Общността.

3) Разпоредбите на член 7, параграф 1, буква б) от Регламент № 574/72 се прилагат към ненатрупване на пенсия, на която лицето е придобило право по силата на законодателството на една държава-членка, с пенсия от различен вид (пенсия за инвалидност или за старост), правото на която е било придобито единствено по силата на законодателството на друга държава-членка, ако прилагането на националното законодателство се окаже по-неблагоприятно за лицето, което получава пенсията.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 6 октомври 1987 година.

Подписи